

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiæ S. Thomæ Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Tertiæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romæ, 1619

Vtrum sit virtus specialis? 2

urn:nbn:de:hbz:466:1-38725

nifestum est, quod pœnitentia, de qua nunc loquimur, vel est virtus, vel actus virtutis.

Ad primum ergo dicendum, quod (sicut dictum est *) in sacramento pœnitentiæ materialiter se habent actus humani: quod non contingit in baptismo, vel confirmatione. Et ideo cum virtus sit principium alicuius actus, potius pœnitentia est virtus vel cum virtute, quam baptismus seu confirmatio. *q. prac. a. 1. 2. 3.*

Ad secundum dicendum, quod pœnitentia secundum quod est passio, non est virtus, ut dictum est *: sic autem habet corporalem transmutationem adiunctam. Est tamen virtus secundum quod habet ex parte voluntatis electionem rectam. Quod tamen magis potest dici de pœnitentia quam de verecundia: nam verecundia respicit turpe factum ut præsens, pro quo timet confundi: pœnitentia verò ut præteritum. Est autem contra perfectionem virtutis, quod aliquis in præfenti habeat turpe factum, de quo oporteat eum verecundari: non est autem contra perfectionem virtutis, quod aliquis prius commiserit turpia facta, de quibus oporteat eum pœnitere, cum ex vitioso fiat aliquis virtuosus. *in co. ar.*

Ad tertium dicendum, quod dolere de eo quod prius factum est, cum intentione conandi ad hoc quod factum non fuerit, esset stultum. Hoc autem non intendit pœnitens, sed dolor eius est displicentia seu reprobatio facti præteriti, cum intentione remouendi sequeiam ipsius, scilicet offensam Dei & reatum pœn. Et hoc non est stultum.

ARTIC. II.

Utrum pœnitentia sit specialis virtus?

Ad secundum sic proceditur. Videtur, quod pœnitentia non sit specialis virtus. Eiusdem enim rationis videtur esse gaudere de bonis prius actis, & dolere de malis perpetratis. Sed gaudium de bono prius facto, non est specialis virtus, sed est quidam affectus laudabilis ex charitate proveniens: ut patet per Augustin. * 14. de ciuita. Dei. Vnde & Aposto- *521 4 d 14. q. 1. ar. 1. q. 2. 3. & 4 c. 7. d me. 10. 5.*

lus 1. ad Corinth. 13. dicit, quòd charitas non gaudet super iniquitate, congaudet autem veritati. Ergo pari ratione nec pœnitentia, quæ est dolor de peccatis præteritis, est specialis virtus, sed est quidam affectus ex charitate proueniens.

¶ 2 Præterea, Qualibet virtus specialis habet materiam specialem: quia habitus distinguuntur per actus, & actus per objecta. Sed pœnitentia non habet materiam specialem: sunt enim eius materia peccata præterita circa quamcumque materiam. Ergo pœnitentia non est specialis virtus.

¶ 3 Præterea, Nihil expellitur nisi à suo contrario. Sed pœnitentia expellit omnia peccata. Ergo contrariatur omnibus peccatis. Non ergo est specialis virtus.

SED contra est, quod de ea datur speciale legis præceptum: vt supra habitum est*.

q. præce. a. 5. ¶ 7
1. 2. q. 54
a. 1. ad 1
¶ a. 2.

RESPONDEO dicendum, quòd (sicut in secunda parte habitum est*) species habituum distinguuntur secundum species actuum. Et ideò vbi occurrit specialis actus laudabilis, ibi necesse est ponere specialem habitum virtutis. Manifestum est autem, quòd in pœnitentia inuenitur specialis ratio actus laudabilis, scilicet operari ad destructionem peccati præteriti, in quantum est Dei offensa: quod non pertinet ad rationem alterius virtutis. Vnde necesse est ponere, quòd pœnitentia est specialis virtus.

Ad primum ergo dicendum, quòd à charitate deriuatur aliquis actus dupliciter. Vno modo sicut ab ea elicitus. Et talis actus virtuosus non requirit aliam virtutem præter charitatem: sicut diligere bonum, gaudere de eo, & tristari de opposito. Alio modo aliquis actus à charitate procedit, quasi à charitate imperatus. Et sic quia ipsa imperat omnibus virtutibus (vt pote ordinans eas ad finem suum) actus à charitate procedens potest etiam ad aliam specialem virtutem pertinere. Si ergo in actu pœnitentis consideretur sola displicentia peccati præteriti,

riti, hoc immediatè ad charitatem pertinet : sicut & gaudere de bonis præteritis . Sed intentio operandi ad deletionem peccati præteriti , requirit specialem virtutem sub charitate .

Ad secundum dicendum , quòd pœnitentia habet quidem realiter generalem materiam, in quantum respicit omnia peccata: sed tamen sub ratione speciali , in quantum scilicet sunt emendabilia per actum hominis cooperantis Deo ad suam iustificationem .

Ad tertium dicendum , quòd quælibet virtus specialis formaliter expellit habitum vicij oppositi : sicut albedo expellit nigredinem ab eodem subiecto . Sed pœnitentia expellit omne peccatum effectiue : in quantum operatur ad destructionem peccati , prout est remissibile ex diuina gratia , homine cooperante . Vnde non sequitur, quòd sit virtus generalis .

ARTIC. III.

Vtrum virtus pœnitentiæ sit species iustitiæ ?

AD tertium sic proceditur . Videtur, quòd virtus pœnitentiæ non sit species iustitiæ . Iustitia enim non est virtus theologica, sed moralis, vt in secunda parte patet * . Pœnitentia autem videtur esse virtus theologica, quia habet Deum pro obiecto : satisfacit enim Deo, cui etiam reconciliat peccatorem . Ergo videtur, quòd pœnitentia non sit species iustitiæ .

¶ 2 Præterea, Iustitia cum sit virtus moralis, consistit in medio . Sed pœnitentia non consistit in medio, sed in quodam excessu : secundum illud Hier. 6. Luctum vnigeniti fac tibi planctum amarum . Ergo pœnitentia non est species iustitiæ .

¶ 3 Præterea, Duæ sunt species iustitiæ (vt dicitur in 5. ethicor. *) scilicet distributiua & commutatiua . Sed sub neutra videtur pœnitentia contineri . Ergo videtur, quòd pœnitentia non sit species iustitiæ .

¶ 4 Præterea, Super illud Lucæ 6. Beati qui nunc

Li 4 Actis

522

Inf. a. 4.
cor. 4.
dis. 14. 9.
1. a. 1. 9.
4. ad 4. et
9 5. per
tot. d.
15. q. 1. a
1. q. 3. ad
4.
* 1. 2. q.
62. ar. 2.
6. 3.

c. 4. 10. 5.